

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVETKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további Intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, ktsz. tagdíj és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyele mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

Tejben-vajban

Öt esztendeje, hogy a háboru kálváriája után a békétlen béke golgotáját járjuk. Ezalatt az öt év alatt, mint a háboru alatt is, folyton csak azt hallottuk, és a napilapok is csak azt írták, hogy tejben-vajban fürdik a gazda. Mi pedig, akiket tejben-vajban uszni gondolnak, csak a hideg vizes tusokat érezzük, amelyek elmosnak minden egészséges tervet, eláztatnak minden igyekezetet amely a gazdasági élet konszolidációjához, a gazda megélhetésének biztosításához segítené.

A mezőgazdaság fejlődése egyrészt a földreformmal, másrészt pedig a maximálisokkal békóba van kötve. — Az öt esztendő béke még nem tudta a háboruból háramaradott romokat eltakarítani, a termelő munkát lehelővé tenni. — Románia a reá maradt gazdag örökséget az öt év alatt nem tudta a köz javára gyümölcsöztetni. A földreform, a magyar birtokosság lassan ölé, biztos mérge. A maximálisok a „demokratikus kormányzás bizonyága”. A mezőgazdaság teherbíró képességének végső határait próbálgatta a kormány a kivételes rendszabályaival.

Ezek a terhek azonban olyan nyomást gyakoroltak a gazdaközönségre, hogy a románai gazdasági életnek felemelni tiltakozó szavát a kormány gazdasági politikája ellen.

November hó 11-én, Bukarestben országos gazdaggyűlést rendeznek a mezőgazdasági érdekképviseleti szervek. E gyűlésen tiltakozni fognak a gazdasági életnek maximálisokkal való lenyűgözése ellen. Mindenkinek jogában kell, hogy áljon terményének szabad értékesítése! Mig a külföldről behozott és az országban előállított ipari termékeket arany értékben kell megfizetnie a gazdának, a belföldön előál-

lított terményeket értékén alul maximálják. Ezt teszik akkor, amikor az okleveles gazdákat; az állásukat a földreform miatt ott hagyni kényszerült gazdatisztek és bérlőket kizárják a termelő munkából, nem adván nekik földet, amelyen tudásukkal a városoknak kenyeret termelhetnének, a falvakat pedig többtermelésre tanítanak. — Nagy várakozással néznek sokan a november 11-i ülés elé, mi a csalódásoktól megkímélni óhajtván magunkat, sok eredményt ettől sem várunk.

Risebb rendelkezések a cukorrépa átvétele körül.

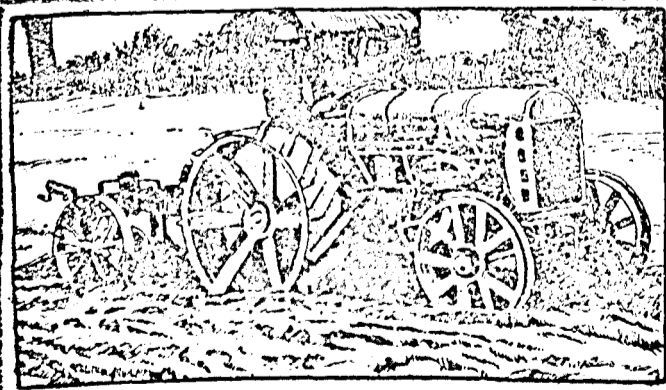
A napokban több cukorrépa átvétele állomást látogattunk meg, hogy a cukorrépa termelők panaszait és kívánságait meghallgassuk, megvizsgáljuk és ennek alapján a rendelkezésekre a marosvásárhelyi cukorgyárt minden esetben azonnal figyelmeztessük. A cukorgyár a cukorrépa beváltására az előkészületeket hiányosan végezte, úgy hogy ma bizonyos torlódással állunk szemben. A cukorgyár nem tesz különbséget kisebb és nagyobb átvételek között és nagyállomásokon is kis személyekkel dolgozik. Nagyernyén például hol naponta 300—350 szekér répát adnak át lehetetlen, hogy a mázsálást és a könyvelést egy ember végezze. A mérlegnaplót, a termelési könyvecskét és levonási blokkot egy erre külön felfogadott emberrel kellene egy ilyen forgalmú átvételek állomáson végeztetni. A mérlegelésre felfogadott ember pedig kizárólag mérlegeljen, különben csak karácsonyra lesznek készen az átvétellel, mert az esős idők beálltával csak hat ökörral tudják a répás szekereket a vasuti állomáshoz kivontatni. A gyári alkalmazottak és a termelők is sok

időt pazarolnak vele. Nagyernyén 2 órát kellett átlag minden embernek várni, hogy üres szekérrel lemérlegeljék. Elővevük egy embernek a mérlegkönyvecskéjét és megállapíthattuk belőle, hogy hét szekérrel hozott már répát és hétszer mérték le az üres szekeret és mindenkor pontosan 270 kg. volt az üres szekér súlya. Lehetne a szekereket valamiképpen megjelölni vagy pedig miután az üres szekerek súlya nagy átlagban 260—300 kg. között mozog, a szekerek súlyát átlag 280 kg-ban megállapítani és azt minden leszállított szekér répából levonásba hozni.

A répát átvételek közegegyrésze különben a gazdák megelégedését érdemi ki, a másik része azonban megbízhatatlan elem, akik a cukorgyár megelégedését úgy akarják kiérdemelni, hogy a föld, sár, rossz fejezés címen megnemengedett százalékot vonnak le. Az ilyen lelkiismeretlen emberek neveit közölni kell a cukorrépa termelők szövetségével, hogy jövő évben tiltakozzunk ezeknek az embereknek újból való alkalmaztatása ellen.

Még csak arra kívánjuk a gyár igazgatóságának a figyelmét ezuttal is felhívni, hogy az átvételek működésének ellenőrzésére kiküldött központi tisztviselőknek nagyobb önállóságot biztosítson, hogy ne csak akkor intézkedjenek, ha a termelők panaszai folytán arra szükség van és az igazgatóság által erre utasítatnak, hanem bármikor amidőn szükségét látják. A termelők és a gyár érdeke is, hogy a kiküldött felfüggyelők hatásköre kiterjesztessék. Nagyon meglátszik az átvételek működésén, hogy nagyon felületesen lettek szervezve és nincsenek központjuktól egységesen vezetve.

Hangzottak panaszok, hogy a központi kiküldöttök türelmetlenek és fenyegetőznek,

„Fordson Tractor”-ok

Személy- és teherautók, autó alkatrészek,
mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők
és beszerezhetők a

„PERRY” cégnél. Cluj, Calea Regele Ferdinand
No. 99. Telefon 999. szám.

„Gazdák”

Biztosító Intézet
Részv.-Társaság

Székhelye: Arad. Vezérképviselet: Aradon, Kolozsváron, Brassó-
ban, Temesváron, Nagyváradon, M. vásárhelyen, Déván, D.-szt-
mártonban, Gy.-fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán-
Elfogad tűz, élet, állat, befőzés, lopás, baleset, szavatosság, kifizetés
stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben
részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást
nyújtanak a vezérképviselet és egyesületünk titkári hivatala.

hogy jövő évre csak a csendes békés termelőkkel fognak szerződni és az elégedetlen hangos elemet a termelésből ki fogják zárni, hát erre csak az a megjegyzésünk hogy minden termelőt meg kell becsülni és minden termelővel becsületessen kell eljárni.

Drexler Béla.

Kolozsvár és vidéke gazdái küldöttsége a tejárak felemeléséért.

Kolozsvár és vidéke tejtermelői közül számosan fordultak az E. G. E.-hez, hogy a kolozsvári tejárak felemelése érdekében illetékes helyen tegye meg a szükséges lépéseket. Az E. G. E. egy a termelőkől álló küldöttséget fog a városi tanács elé vezetni, amely küldöttség által átadandó beadványban az alábbi számítások alapján egy liter tehéntej árát 8 Leiben kéri megállapítani.

Kiadások egy tehen után egy évre:

1. Állattőke kamatja 10 %, értékcsökkenés és kockázat 5 % összesen 15 % = 8000 L. után	1200.— L.
2. Eszközber	750.— "
3. Cselédbér. Egy tehenész takarmánykészítéssel együtt 10 tehenet képes ellátni. Egy cseléd évi bére 12000. L. melyből esik egy tehenre	1200.— "
4. Bikatartási költség, illetve fedezetési díj	100.— "
5. Takarmány: 32 q széna á 130 l.	4160.— "
8 q tak. szalma á 80	640.— "
12 q alom á 50 lei	600.— "
50 q répa á 50 lei	2500.— "
6 p korpa á 300 l.	1800.— "
6. Só, orvoslási, világitási stb.	200.— "
összesen:	13150.— L.

A tej előállítási ára:

A tehen tartás összes költsége 13150.— "

A tejen kívül nyert jövedelem:

1. Egy tehen után 4 évenként 3 borju számítva 4 hefes korban eladva á 600.— L. = 1800.— L. ebből esik egy évre	450.— L.
--	----------

2. 120 q istállótrágyáért á 150 L.	180.— "	630.— "
		12520.— "

Marad 2000 liter tej előállításí ára képen (ennyi évi tejhozamra lehet nálunk számítani), vagyis 1 liter tej előállításí ára: $12520 : 2000 = 626$ lei, ha ehhez hozzászámítjuk a beszállítási és vámköltségeit, amely $10 - 10$ bani = 20 bani, vagyis $626 + 20 = 646$ lei és ha a megengedett polgári haszonra 20 %-ot számítunk, így literenként cca 130 lei adandó hozzá, vagyis kereken 776 lei jön ki, mint amennyinél olcsóbban a gazda a tejet nem adhatja.

Törvények, rendeletek.

A jövő évi adókiivetés. A pénzügyminisztérium utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a jövő évi adókiivetés előmunkálatait azonnal kezdjék meg, mert a jövő évi adókiivetések február 15 én kezdődnek.

Területek bérbeadása dohánytermelés céljaira. Sz: 10488. Gazdasági Tanácsos ur. Tisztelettel fölkerjük intézkedni, hogy az állam részére visszaradt tartalékok első sorban a dohány jövedéki igazgatóságnak adassanak bérbe dohánytermelés céljaira. Ez alkalommal föl hívjuk figyelmét előző rendeletünkre, amelyben közöltük, hogy a jövedék igazgatósága tudomásunkra hozta, miszerint a gazdasági tanácsosok nagy nehézségeket támasztanak és ahelyett, hogy a jövedékek adnak más személyeknek adják; kérjük megfelelőleg utasítani a járási felügyelőket, hogy első sorban a dohány jövedék kérését teljesítsék. Hiszünk, hogy önök is szemelött tartják ezen gazdasági életünkre annyira fontos szempontot és reméljük, hogy a jövőben a jövedék részéről semmi féle panasz nem fog felmerülni.

Szövetkezés.

Közygyűlési meghívó. A Torda-Aranyos vármegyei Gazdasági Egylet 1923 évi november hó 4-én vasárnap d. e. 11 órakor az egyesület Főtér 31 szám alatti hivatalos helyiségében közgyűlést tart.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület Termelő és Fogyasztási Szövetkezetének bejegyzési és működési engedélye hosszas és költséges utánjárás után végre megérkezett az egyesülethez. A jóváhagyási záradékkal ellátott szövetkezeti alapszabály azonban valahol elmaradt az iratoktól, amelynek felkutatása tovább

folyik. Mégis reméljük nemsokára megkezdheti a szövetkezet működését.

A hitelszövetkezetek újból megkezdik működésüket. A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének kötelékébe tartozó falusi hitelszövetkezetek működésének biztosításához szükséges tőke megszerzéséről a Szövetség gondoskodott és e tőkének az első részletét már rendelkezésére is bocsájtotta a szövetkezeteknek, amelyek eddig téllenségre voltak kárhozhatóak. Ennek nyomán a legszebb kilátásokkal indulhatnak újból meg a földmivelő nép érdekeinek védelmére hivatott kis falusi szövetkezetek, a nép igazi barátai. A szövetség új igazgatója: *Fodor Emil*, a szövetkezeteket körlevélben értesítette a tőke rendelkezésre bocsájtásáról.

Vegyes közlemények.

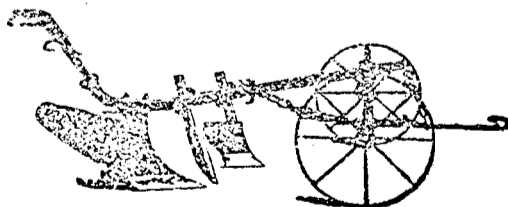
L. Sperker Ferenc.

L. Sperker Ferenc, a nagyváradi latin szertartású káptalan uradalmainak jóságkormányzója, az E. G. E. alapító-választmányi tagja, 67 éves korában, Nagyváradon elhunyt. *L. Sperker Ferenc* neve egy fogalom az öt ismert gazdaközönség körében. Izig-veig gazda volt és különösen hirneves állattenyésztő. Kora ifjúságától nagy előszeretettel viseltetett az állattenyésztés iránt. Élet céljául tűzte ki a magyar szarvasmarha feljavítását. E terén a hustermelési irányban megfelelő tenyésztési és takarmányozási eljárásokkal jeleményes sikereket is ért el. Az E. G. E. tenyészállatkiállításainak állandó résztvevője volt és tenyészállataival kivétel nélkül mindenkor elsőrendű kiüntetésekert nyert. A gazdatársadalmi életben mindenkor jelentékeny részt vett. Egyik alapítója és később vezetője volt az Erdélyi jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének. Saját gazdaságában kezdte meg magyarfajta szarvasmarha hustermelésre való kitenyésztését, később mint az Erd. rom. katn. Status jószágigazgatója folytatta e téren megkezdett munkáját. Utóbb, 1916-tól a nagyváradi püspökség, 1919-től pedig a nagyváradi latin szertartású káptalan uradalmainak volt jószágkormányzója. Elhunyt nagy veszteséget jelent a gazdatársadalomra, halálával kiterjedt rokonságot borított mély gyászba. — Béke poraira.

Időjárás. A botfalusi cukorgyári meteorológiai állomásnak megfigyelései szerint október hóban a maximális légnomás 723.9 volt, október 19 én. A min. 710.5 volt október 6-án. A legnagyobb meleg +27.5 volt október 4-én. A

Ekék

boronák, kukoricamorzsolók, szecskavágók, motorkék és motorok

WOLFNER-FÉLE

Géphajtószijak

gépkenőolajok, szerszámok, tömitések

Gummiárúk

és mindennemű műszaki cikkek

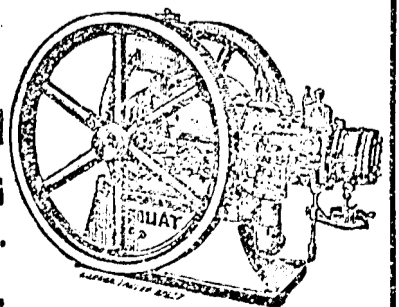
legolcsóbban kaphatók az E. G. E. géposztályában

HANN és TÁRSA

GÉP- ÉS MŰSZAKI KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u. 1. II.)

Telefonszám: 2-36.

Sürgönyczim: Hanncomp.

1 kg. gyapju, vagy 1 k. kg. sajt árával
megmentheti birkáját a pusztulástól!!

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja a mételeykoros
juhait és szarvasmarháit! *ro-ro-ro-ro*

„DISTOL“

Egyszerű a kezelés. Biztos a gyógyulás.

Kapható;

Gergely Ferenc utóda cég
drogeriájában, Cluj—Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea-Kräyer drogeria r.-t. Temesvár, Hietsche & Co
khem. laboratorium, Szászsebes. Dr. Guttmann Béla
gyógyszertára, Szatmár. Kraft és Herbart drogeria,
Szatmár. Lukács László gyógyszertára Kézdivásár-
hely. *etc* Továbbá bármely gyógyszertárban. *ro-ro*

!! Ne várjon addig, míg állatja leromlik!!
Lloyd 2111

Egy darab szép fejlett 1 $\frac{1}{4}$ éves

Lincolschiri Tenyészkán

bellenyészett elkerülése miatt eladó
dr. Pető Ignác gazdaságában, Biléd.
Ugyanott kerestetik megvételre egy
hasonló véri kan. 3583

Ez évben rendkívül gazdag tartalommal
jelenik meg az

**ERDELYI GAZDÁK
ZSEBNAPTÁRA**

az 1924 évre.

Magyar gazda mást nem is vehet, mint az

Erdélyi Gazdák Zsebnaptárát

A naptár ára 24 L. A naptár megjelenése
előtti való előfizetés esetén 20 L. 10 pél-
dánynál nagyobb számban való megrende-
lés esetén 15 L. drb.-ként.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

FIGYELEM GAZDÁK!

A műtrágya alkalmazása által
a legnagyobb hozam érhető
el. Kérjen legolcsóbb aján-
latokat 40%-os **Kalisó, Su-
perfoszfát, Kálinitogén-
ből az Erdélyi Szász Gazda-
sági Egyesület raktárhelyé-
ről. Nagyszeben, Sporergasse
2. Táviratcim: Verkaufhalle
Sibiu. :: Telefon szám 200**

Állandó raktárak:

Brassó, Weisz Mihály-utca 17.
Medgyes, Laktanya-tér 15.
Segesvár, Bajor-utca 47.

3578

Lucerna

és

Vöröshere magot

minden mennyiségben vásárol

Gazdasági Egylet

Aradon.

3576

Bánáti szanatorium

Timișoara, Holló utca 2. Modern gyógy-
intézet bel-, gyermek-, ideg-, sebész-,
női-, orr-, fül-, gége-, bőr-és szembe-
tegek részére. Diatetikus konyha. Leg-
modernebb gyógytényezők: Röntgen,
Radium, Quarz, Diatherapia és az egész
elektrotherapia, Hidrotherapia, mór és
fangókezelések.

Specialista orvosok. Bécsi ápolónők

Olcsó s o b a á r a k. Rador 540.

„SĂMÂNȚA”

vetőmagnemesítő részv.-társ. vetőmagnemesítő telepe

Ōscsanád (Bánát) Torontál megye.

Ajánlja következő nemesített vetőmagvait:

Különböző
typusu nemesített bánáti
és tiszavidéki buzát,
Tavaszi zabot,
Répa, takarmány és mák
vetőmagvait.

Előjegyzéseket elfogad
az E.G.E. titkári hivatala
valamint

a „Sămănta” r.-társ.
Ōscsanádi vetőmag-
nemesítő részv.-társaság
értékesítő osztálya.

3571